

УДК 336.02

Наталія Мариненко, Роман Довгошия

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Nataliia Marynenko, Roman Dovhoshyia

FISCAL POLICY AS ONE OF THE MEANS OF INNOVATION ACTIVITIES REGULATION

Наявність джерел фінансування інвестицій в інновації визначає інноваційну активність суб'єктів господарювання. У зв'язку із цим великого значення набуває формування податкового механізму стимулювання інноваційної активності як елементу державної політики економічного зростання. Видатки бюджету формують за рахунок податків, тому фіскальною можна назвати політику держави в області податків як головного джерела доходів державного бюджету.

Фіскальна (бюджетно-податкова) політика – це система заходів держави у сфері оподаткування та державних витрат, націлених на забезпечення повної зайнятості, рівноважного платіжного балансу та економічного зростання за умов не інфляційного ВВП. Функціями фіскальної політики є: вплив на стан господарської кон'юнктури; перерозподіл національного доходу; нагромадження необхідних ресурсів для фінансування соціальних програм; стимулювання економічного зростання; підтримання високого рівня зайнятості.

Складовими фіскальної політики держави є дискреційна та недискреційна фіскальна політика (політика автоматичних стабілізаторів). Дискреційна фіскальна політика – це політика, при якій уряд свідомо маніпулює податками та державними видатками з метою зміни реального обсягу національного виробництва та зайнятості, контролю за інфляцією та прискоренням економічного зростання. Знаходиться на одному рівні з грошово-кредитною політикою, але на відміну від неї є політикою прямого впливу на економіку. Недискреційна фіскальна політика – автоматична фіскальна політика, при якій бюджетний дефіцит та бюджетний надлишок виникають автоматично, внаслідок дії автоматичних стабілізаторів економіки. Такими стабілізаторами в економіці є прогресивна податкова система і трансфертні платежі. Зміна вказаних величин внаслідок циклічних коливань сукупного доходу приводить до збільшення чистих податкових надходжень у періоди зростання ВВП і до їхнього зменшення у фазі економічного спаду. Автоматичні (вмонтовані) стабілізатори – механізми ринкової економіки, що не залежать від держави і згладжують спади і підйоми в економіці, або це механізм, який дозволяє зменшити циклічні коливання в економіці без проведення спеціальної економічної політики. Дія автоматичних стабілізаторів впливає на зміну обсягу виробництва, рівня цін і ставок відсотка. Стабілізатори при зміні попиту забезпечують більш плавну зміну випуску продукту. Дія автоматичних стабілізаторів відбивається на розмірі циклічного дефіциту або профіциту бюджету.

Держава через податкову систему та пільги, регулюючи грошовий обіг і кредитування, сприяє переливанню капіталів, підвищенню ділової активності, найбільш доцільному використанню виробничих ресурсів і повинна створювати умови для активізації національного науково-технічного потенціалу й інноваційної діяльності, впровадження нових технологічних укладів, подолання розриву між наукою і виробництвом, забезпечення реального трансферу технологій. Отже, фіскальна політика є важливим державним стабілізаційним інструментом.